

<https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2022.28.18>
УДК: 378.1:784.9:159.942

Яо Цзялі

Готовність студентів-вокалістів до сценічної діяльності у контексті теорії психологічного стресу

У статті обґрунтовано зміст поняття «готовність студентів-вокалістів до сценічної діяльності». Розглянуто залежність означеного феномена від впливу короткострокових та тривалих стресорів. Проаналізовано складники психологічного стресу (інформаційний та емоційний) і специфіку їх впливу на успішність прилюдної інтерпретації музичних творів студентів-вокалістів. З'ясовано походження спонукальних видів естрадного хвилювання в студентів-вокалістів під час сценічної діяльності. Описано залежність результативності відтворення творчих умінь студентів-вокалістів та їх виконавських навичок від інтенсивності дії стресорів. Висвітлено психологічні механізми регуляції інтенсивності дії інформаційного та емоційного стресу. Доведено, що готовність студентів-вокалістів до сценічної діяльності залежить не тільки від якості підготовки концертної програми та якості технічної оснащеності, а й від їх психологічної готовності прилюдно інтерпретувати музичні твори. Наголошено на потребі виявлення перспективних напрямів пошуку ефективних форм та методів формування готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності.

Ключові слова: готовність студентів-вокалістів до сценічної діяльності, музичні твори, інформаційний стрес, емоційний стрес.

Вступ. Проблематика підготовки майбутніх фахівців до прилюдних виступів набула особливої актуальності у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях. Такий вид діяльності вимагає від них не тільки якісно сформованих теоретичних знань, практичних умінь та навичок, а й готовності психологічної сфери забезпечити злагодженість їх успішного відтворення в умовах, які ототожнюються зі стресовими. Саме тому на сучасному етапі розвитку цивілізації означена проблематика розглядається як з позицій психології, так і з позицій педагогіки. Інструментарій психологічної науки надає змогу дослідити механізми взаємодії когнітивних процесів, які забезпечують якісне формування теоретичних знань, практичних умінь та навичок студентів-вокалістів. Окрім цього, інструментарій цієї галузі науки надає змогу простежити залежність успішності їх відтворення від інтенсивності дії внутрішніх та зовнішніх стресорів. Вивчення дієвих форм і методів формування готовності фахівців до прилюдної діяльності, а також теоретична розробка технологій цілеспрямованого формування означеного феномену з експериментальною перевіркою їх ефективності – забезпечуються тільки інструментарієм педагогічної науки.

Звичайно, проблема досягнення готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності є складовою загальної проблематики підготовки майбутніх фахівців до прилюдних виступів. Сценічна діяльність студентів-вокалістів пов'язується з виконавсько-технічними вміннями й навичками як фонації звуку, так і його тембрально-естетичного забарвлення. Злагодженість відтворення навіть якісно сформованих таких умінь і навичок під час підготовки до сценічної інтерпретації музичних творів може порушуватись у процесі сценічної діяльності завдяки дії стресорів, що створюють емоціогенні умови.

Саме тому потребує ретельного розгляду властивість студентів-вокалістів, яка забезпечує високу результативність співу в умовах дії внутрішніх та зовнішніх стресорів. Такою їх властивістю виступає готовність до сценічної діяльності.

Поглиблене її вивчення можливе тільки в контексті теорії психологічного стресу, адже завдяки цій теорії розширюється інструментарій дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теорії і методиці музичного навчання вивченню проблеми готовності фахівців до сценічної діяльності присвячено праці Л. Бочкарьова, І. Герсамії, Х. Вей, В. Хайлун, Г. Юань, Л. Котової, Ї. Ян, Д. Юника, Т. Юник, Ю. Юцевича та інших науковців, де означений феномен розглядається з позицій: специфіки інтерпретаційного мислення музикантів-виконавців (І. Герсамія, В. Сімін, В. Хайлун, Г. Юань та інші); врахування творчого потенціалу музикантів-виконавців (Л. Бочкарьов, Х. Вей, В. Іцзюнь, Ю. Юцевич та ін.); якості засвоєння теоретичних знань та сформованості творчих умінь і виконавських навичок (Л. Котова, Т. Юник, Д. Юник, Ї. Ян та ін.) тощо.

Проблематика готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності в контексті теорії психологічного стресу поглиблено ніким ще не розглядалась. Разом з тим, у наукових дослідженнях Л. Котової, О. Матвєєвої, Д. Юника та інших науковців вказується на залежність успішності інтерпретації музичних творів виконавцями від дії стресорів. Зокрема, О. Матвєєва дійшла висновку, що «...емоціогенні умови підсумкових та прилюдних форм звітності впливають на злагожденість відтворення набутих виконавських навичок. Високу результативність їх сценічної діяльності забезпечує сформована вокально-виконавська надійність, яка характеризується як здатність до виразної, безпомилкової і технічно досконалої інтерпретації вокальних творів у звичних та емоціогенних умовах. Водночас питання методики формування означеного феномену не знаходять необхідного відображення у науково-методичній літературі» [12, 176]. Вивчаючи залежність успішності сценічної діяльності музикантів-інструменталістів від їх емоційної стійкості, Л. Котова трактує означений феномен як властивість, що здатна створювати умови для безпомилкової інтерпретації музичних творів під час дії різноманітних стресорів без використання резервних сил організму. За переконаннями дослідниці, емоційна стійкість музикантів-інструменталістів залежить від їх рівня збудження, специфіки роботи нервової системи, міри розвитку інтелекту, інтенсивності дії стресорів та складності завдань. З цього приводу Л. Котова зазначає: «У теорії і практиці навчання музики не достатньо враховуються особливості впливу факторів емоційної стійкості на успішність інструментально-виконавської діяльності майбутніх фахівців. Відсутність методики цілеспрямованого оволодіння навичками нівелювання негативної дії подразників ускладнює процес відтворення музичної інформації в емоціогенних умовах» [10, 12]. Д. Юник, досліджуючи проблему підготовки музикантів-виконавців (інструменталістів, вокалістів, диригентів тощо) до сценічної діяльності вказує на залежність успішної інтерпретації музичних творів у процесі дії стресорів від їх загальної професійної підготовленості, в основі якої є готовність концертної програми та їх технічна оснащеність. На його думку, досконалість першої (готовність концертної програми) залежить від якості знання нотного матеріалу музичних творів і ступеня автоматизованості виконавських дій, а другої (технічна оснащеність) — від раціональності відтворення м'язово-силових рухів, їх часових співвідношень та сенсомоторної координації цих рухів з урахуванням інформаційного забезпечення управлінням кожним з них окремо. З цього приводу він зазначає, що «...за наявності низької професійної підготовленості музикантів до сценічної діяльності вони приречені на невдачу, бо несподівано на естраді можна виступити лише невдало. Професійна підготовленість митців музичного мистецтва до сценічної діяльності ґрунтується на досконалій технічній оснащеності,

яку доцільно віднести до її внутрішніх макропоказників. Технічна оснащеність фахівців (у вузькому розумінні цього поняття) сама по собі хоч і не надолужує наявність творчої пустоти, але все ж сприяє створенню впевненості у високій підготовленості до сценічних виступів навіть перед добірною аудиторією» [20, 26].

Отже, аналіз наукової та методичної літератури з обраної проблеми, а також вивчення сценічного досвіду професійних музикантів-виконавців надають змогу зазначити: питання залежності успішності прилюдної інтерпретації музичних творів студентів-вокалістів від їх готовності до такого виду діяльності потребують ретельного розгляду з позицій сучасних досягнень психологічної науки в аспекті адаптації когнітивної сфери особистості до дії стресорів.

Мета статті полягає в розгляді готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності у контексті теорії психологічного стресу з урахуванням специфіки впливу короткострокових та тривалих стресорів на успішність прилюдної інтерпретації музичних творів. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання, як: розглянути залежність готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності від впливу короткострокових та тривалих стресорів; з'ясувати складники психологічного стресу і специфіку їх впливу на успішність прилюдної інтерпретації музичних творів студентів-вокалістів; висвітлити перспективні напрями пошуку ефективних форм та методів формування готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Іноді талановитий студент-вокаліст, навіть, серед менш талановитих виконавців, як це не парадоксально, опиняється «позаду» під час екзаменів, конкурсів та інших форм сценічної діяльності. Їх обдарованість є досить вразливою при дії стресорів, які виникають у процесі прилюдної інтерпретації музичних творів. Саме їх дія викликає в студентів-вокалістів естрадне хвилювання, яке по різному може впливати на злагодженість відтворення виконавських навичок. Якщо естрадне хвилювання спонукального виду завдяки емоційному «піднесенню» і максимальному «зануренню» в уявний художній образ сприяє успішності сценічної діяльності, то естрадне хвилювання руйнівного виду, навпаки, — її ускладнює. Перший (спонукальний) вид естрадного хвилювання студентів-вокалістів створює психологічні умови для пошуку в музичних творах нових рис, проявлення яких можливе тільки на естраді. Саме тому під час кожної сценічної їх інтерпретації художній образ змінюється, набуває нової форми, неначе заново «народжується» [5; 10; 12; 20; 22 тощо].

У теорії та методиці музичного навчання науковцями доведено, що сильне естрадне хвилювання будь-якого руйнівного виду має всі ознаки стресових станів [6]. Студентам-вокалістам у такому стресовому стані властиве порушення злагодженості перебігу когнітивних процесів, що негативно відображається на регуляції їх сценічної поведінки. За таких умов блокується управління виконавською діяльністю. Джерелом появи таких видів естрадного хвилювання у студентів-вокалістів є прилюдність підсумкової форми звітності. Саме вона (прилюдність) породжує острах, який підсилюється специфікою музично-виконавського процесу, адже йому властивий режим безперервної діяльності.

У психолого-педагогічних дослідженнях поняття «острах» розглядається в контексті короткочасної групи стресорів, до яких також віднесено стресори попередньої невдачі, стресори відвернення уваги та стресори темпу або швидкості. Поява декількох стресорів або навіть одного з них може створити стресову ситуацію студентам-вокалістам у процесі сценічної інтерпретації музичних творів [20]. Стрес (від латинського *stress* – напруження) характеризується як особливий стан надмірно

сильної психічної напруги, яка може призвести до емоційного перевантаження особистості [16]. У сучасних наукових працях психологічний стрес розмежовується на два види — інформаційний і емоційний. Перший вид стресу (інформаційний) виникає за інтелектуального перевантаження свідомості особистості, яке, як правило, супроводжується дією певних умов, зокрема: відчуттям нагальної потреби у вирішенні ускладнених завдань; наявністю ліміту енергетично-часових ресурсів необхідних для вирішенні ускладнених завдань; усвідомленням високого рівня відповідальності за прийнятті рішення [16].

Про дію першої умови на створення інформаційного стресу (відчуття нагальної потреби у вирішенні ускладнених завдань) вказується в працях В. Генковської, В. Шапаря та інших науковців. Зокрема, на думку В. Генковської, рівень складності завдань сильно впливає на успішність процесу діяльності фахівців в емоціогенних умовах, адже під дією стресорів рівень надійності виконання індивідуумами ускладнених завдань знижується, тоді як легких — підвищується [4]. За дослідженням В. Шапаря, при вирішенні ускладнених завдань, суб'єктам необхідно активно та творчо відшукувати рішення, яким притаманна оригінальність. На ступінь складності цих завдань також впливає інтенсивність дії різноманітних стресорів. Якщо при цьому їх рішення супроводжується великою кількістю складних та абстрактних роздумів, то діяльність фахівців ще більше ускладнюється [18].

Підтвердження дії другої умови на створення інформаційного стресу (ліміт енергетично-часових ресурсів необхідних для вирішенні ускладнених завдань) простежується в науковому дослідженні Я. Рейковського, де доведено, що: при виконанні автоматизованих дій в не статичних умовах діяльності наявність часового дефіциту призводить до появи стресорів високого темпу та швидкості, які ускладнюють координацію їх відтворення; кожне пристосування до дії будь-яких стресорів ускладнюється за наявності часового дефіциту; ліміт енергетично-часових ресурсів негативно відображається на координації відтворення навіть якісно автоматизованих дій особливо в режимі безперервної діяльності [14].

Про дію третьої умови на створення інформаційного стресу (високий рівень відповідальності за прийнятті рішення) вказується в науковому дослідженні Л. Китаєва-Смика. Аналізуючи залежність негативних проявів дії стресорів від усвідомлення особистостями відповідальності за результативність діяльності, він дійшов висновку, що всіх індивідів доцільно розмежувати на три типи. До першого типу Л. Китаєв-Смик відніс суб'єктів, які сприймають себе як «жертву» дії стресорів, що частіше всього підсилює дистрес, до другого — суб'єктів, які сприймають себе як офіру дії стресорів через усвідомлення надмірної «цінності власної персони», а до третьої — суб'єктів, які поєднують характеристики попередніх типів з урахуванням зіставлення властивостей їх прояву у себе й інших особистостей. Ним експериментально доведено, що реакція суб'єктів третього типу частіше всього залежить від поведінки оточуючих, а найвищий рівень емоційної стійкості демонструють особистості другого типу [9].

У психолого-педагогічних дослідженнях кінця XX – початку XXI століть експериментально доведено, що поява інформаційного стресу в особистості під час прилюдного виступу детермінується відсутністю високої якості засвоєння матеріалу та уявлень про умови майбутньої діяльності, тобто «дефіцитом інформації» [2; 4; 11 тощо]. Зокрема, В. Генковська наголошувала на необхідності ліквідації «дефіциту інформації», адже якісне її засвоєння та інформованість про появу певної групи стресорів зменшують рівень тривоги у процесі прилюдної діяльності [4]. З цього

приводу О. Пасько довела залежність стресоростійкості особистості від усвідомлення можливої реакції на їх дію [13]. Підтвердження цієї позиції простежується у науковій праці О. Булгакової. Досліджуючи психологічну готовність студентів до соціальної взаємодії вона дійшла висновку, що поняття «готовність» має різні ознаки, але у провідних із них закладено загальну ідею «бути готовим до чого-небудь», тобто бути готовим застосувати заздалегідь засвоєні прийоми та методи чинення опору стресорам для досягнення бажаного результату. За її переконаннями, сформуванню такої готовності можна тільки завдяки цілеспрямованому усвідомленню не тільки можливої дії стресорів, а й продуманій усвідомленій активності, «... яка налаштовує особистість на майбутню діяльність і забезпечує успішність цієї діяльності» [2, 53]. На думку М. Дяченко та В. Пономаренко, у фахівців з високою якістю засвоєння теоретичних знань, творчих умінь і виконавських навичок у процесі їх відтворення в емоціогенних умовах проявляються «... стенічні емоції, з середньою — хвилювання та тривога, з низькою — надмірна емоційна напруга» [7, 111].

У теорії та методиці музичного навчання також простежується інформація, що появі означеного виду психологічного стресу (інформаційного) сприяє низька якість засвоєння теоретичних знань, творчих умінь або виконавських навичок. За такого «інформаційного дефіциту» у студентів-вокалістів втрачається впевненість у сформованій готовності до сценічної діяльності. Відсутність такої впевненості призводить їх до послаблення контролю за перебігом сценічної діяльності та до порушення злагожденості відтворення виконавських навичок. З цього приводу І. Герсамія зазначає, що під дією стресорів під час прилюдної інтерпретації вокальних творів виконавці можуть «втрачати» голос, забувати нотний чи літературний текст, проявляти «хрипоту», впадати в ступор (фізичну нерухомість) тощо [5]. У праці Ю. Юцевича простежується інформація щодо залежності як фонаційного процесу, так і загальної результативності сценічної діяльності вокалістів від дії стресорів, які, викликаючи певні емоції, сприяють або перешкоджають досягненню чіткої вокальної артикуляції; бажаного тембру голосу (блискучого, світлого тощо); легкого «взяття» перехідних звуків; «яскравого» звучання високих звуків; активнішого дихання тощо [23].

Отже, прилюдно інтерпретувати музичні твори можна тільки за наявності власної впевненості студентів-вокалістів у ліквідації «дефіциту інформації» завдяки досягненню високої якості засвоєння нотного та літературного тексту, а також переконаності, що всі виконавські дії досконало автоматизовано і технічні труднощі подолано. Емоційний стрес (другий вид загального психологічного стресу) науковцями розглядається як своєрідна форма відображення суб'єктом складної, визначальної для нього ситуації. У науковій літературі такі ситуації пов'язуються з дією короткострокових та тривалих стресорів, які незалежно від змінності ознак викликають емоції, що негативно впливають на злагоженість роботи когнітивних процесів та на мобілізацію внутрішніх ресурсів для чинення опору діючим стресорам. Короткостроковий та тривалий вплив емоційного стресу на результативність діяльності суб'єкта науковцями розглядається в контексті первинних емоційних реакцій організму на його дію, індивідуальної емоційної реактивності суб'єкта, емоційно-психічних розладів особистості тощо [16].

Нажаль, у теорії та методиці музичного навчання вплив як інформаційного стресу, так і емоційного стресу на сценічну діяльність студентів-вокалістів ще не досконало досліджений. Лише в працях Д. Юника описано деяку залежність результативності відтворення виконавських навичок музикантів-інструменталістів

від інтенсивності дії стресорів. Зокрема, ним доведено, що найвища результативність їх прилюдної діяльності досягається не за мінімальної дії інформаційного або емоційного стресу, а тільки за оптимально-інтенсивної дії будь-якого виду психологічного стресу. Окрім цього, Д. Юником вказується на індивідуальну відмінність величини такого «оптимуму» в кожного музиканта-виконавця [20].

Звичайно, теорія і практика підготовки студентів-вокалістів до сценічних виступів оперує вихідними положення психологічної науки щодо позитивного і негативного впливу емоційного стресу на результативність діяльності. Натомість, потребує більш ретельного вивчення проблема досягнення оптимальної його інтенсивності, за якої досягається найуспішніша прилюдна інтерпретація музичних творів. Розв'язання цієї проблеми надало б змогу виявити ефективні форми та методи цілеспрямованого формування готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності.

Висновки. 1. Готовність студентів-вокалістів до сценічної діяльності залежить не тільки від якості підготовки концертної програми та якості технічної оснащеності, а й від їх психологічної готовності прилюдно інтерпретувати музичні твори. Основою виникнення спонукальних видів естрадного хвилювання в студентів-вокалістів під час сценічної діяльності (хвилювання-піднесення, хвилювання в образі) виступає впевненість у спроможності продемонструвати високу результативність відтворення засвоєних знань, творчих умінь і виконавських навичок в умовах навіть надмірної інтенсивності дії короткострокових та тривалих стресорів.

2. На успішність процесу сценічної діяльності студентів-вокалістів впливають обидва складники психологічного стресу – інформаційний та емоційний. Інформаційний стрес «породжується» відчуттям «дефіциту інформації», який створюється неякісним засвоєнням нотного тексту музичних творів, не досконалою сформованістю творчих умінь або виконавських навичок тощо. Джерелом виникнення емоційного стресу може виступити як дія інформаційного стресу, так і дія короткострокових та тривалих стресорів.

3. Усвідомлення специфіки впливу короткострокових та тривалих стресорів на успішність прилюдної інтерпретації музичних творів надає змогу відшукати ефективні форми та методи формування готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності.

Звичайно, викладена інформація стосовно розгляду готовності студентів-вокалістів до сценічної діяльності у контексті теорії психологічного стресу не розкриває усі аспекти усвідомлення специфіки впливу короткострокових та тривалих стресорів на їх успішність прилюдної інтерпретації музичних творів. Потребують поглибленого вивчення залежність означеного процесу від дії кожної групи таких стресорів, а також природа виникнення різновидів естрадного хвилювання в студентів-вокалістів у процесі сценічної діяльності.

Література:

1. Бочкарёв Л. (1989), Психологические механизмы музыкального переживания: дисс. д-ра психол. наук : 19.00.01. Киев. 433 с.
2. Булгакова О. (2019), Психологічна готовність студентів до соціальної взаємодії: дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Одеса. 586 с.
3. Вей Х. (2017), Формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 21 с.
4. Генковска В. (1990), Особенности саморегуляции как формы психической устойчивости личности в стрессовых ситуациях: дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.01. Киев. 149 с.
5. Герсамия И. (1988), Проблемы психологии творчества певца: дисс. ... д-ра искусство-

ния, психол. наук : 17.00.02, 19.00.01. Тбилиси. 260с.

6. Готсдинер А. (1992), Подготовка учащихся к концертным выступлениям. Методические записки по вопросам музыкального образования. М.: Музыка. С. 182–192.

7. Дьяченко М., Кандыбович Л. (1976), Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск : Изд-во БГУ. 176 с.

8. Іцзюнь В. (2017), Методичні засади інструментального навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 19 с.

9. Китаев-Смык Л.А. (1983), Психология стресса. М.: Наука. 367с.

10. Котова Л. (2000), Емоційна стійкість як засіб формування інструментально-виконавської надійності у студентів музично-педагогічних факультетів: автореф ... канд. пед. наук : 13.00.02. К. 19 с.

11. Максименко С., Пелех О.М. (1994), Фахівця потрібно моделювати (Наукові основи готовності випускника педвузу до педагогічної діяльності). Рідна школа. № 3–4. С. 68–72.

12. Матвеева О. (2010), Методика формування вокально-виконавської надійності у майбутніх учителів музики: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. К. 243 с.

13. Пасько О. (2013), Врахування підходів щодо визначення «готовності» у професійній діяльності працівників ОВС. Професійне становлення особистості : матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф., 15 лютого 2013 р. Одеса : ОДУВС. С. 51–52.

14. Рейковский Я. (1979), Экспериментальная психология эмоций. Пер. с польск. М.: Прогресс. 391 с.

15. Сімін В. (2017), Методика формування темпо-ритмічних виконавських умінь майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. К.. 20 с.

16. Селье Г. (1979), Стресс без дистресса. Пер. с англ. М. Прогресс. 126с.

17. Хайлун В. (2021), Методика формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчо-інтерпретаційної роботи зі шкільними хоровими колективами: дис... д-ра філософії : 014. Київ. 249 с.

18. Шапарь В. (1994), Формирование профессиональной памяти курсантов высших военных учебных заведений: дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Харьков. 144 с.

19. Юань Г. (2020), Методика розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки: дис. ... д-ра філософії : 014. Одеса. 268 с.

20. Юник Д. (2009), Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія. Київ: ДАКККиМ. 338 с.

21. Юник Т. (1996), Вдосконалення методики запам'ятовування музичного тексту як засіб розвитку виконавської майстерності студентів-піаністів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ. 238 с.

22. Ян І. (2021), Виконавська стабільність піаністів як мистецтвознавський феномен. Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. №1 (50). С. 91–106.

23. Юцевич Ю. (1998), Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: навч.-метод. посіб. Київ. 158 с.

Про автора:

Яо Цзялі, аспірантка кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу та диригування Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.

<https://orcid.org/0000-0002-8598-6862>

Yao Jiali

Readiness of vocalist students for stage activities in the context of psychological stress theory

The article substantiates the content of the concept of "readiness of vocal students for stage activities". The dependence of this phenomenon on the influence of short-term and long-term stressors is considered. The components of psychological stress (informational and emotional) and the specifics of their impact on the success of public interpretation of musical works by student vocalists are analyzed. The origin of motivational types of excitement of the student vocalists during stage activities is clarified. The dependence of the effectiveness of reproduction of the creative skills of vocal students and their performance skills on the intensity of stressors is described. The psychological mechanisms of regulating the intensity of informational and emotional stress are highlighted. It has been proven that the readiness of student vocalists for stage activities depends not only on the quality of preparation of the concert program and the quality of technical equipment, but also on their psychological readiness to interpret musical works

in public. It needs to identify promising directions for the search for effective forms and methods of forming the readiness of student vocalists for stage activities is emphasized. There is a need for an in-depth study of the dependence of this process on stressors. There is a need to study the nature of the emergence of varieties of stage fright of students in vocal performing work. Of course, the presented information does not reveal all aspects of the specifics of the impact of stressors on the success of public interpretation of musical works.

Keywords: readiness of vocal students for stage activities, musical works, informational stress, emotional stress.

References:

1. Bochkarev L. (1989), Psychological mechanisms of musical experience: Doctor of Psychological Sciences. Thesis. Kyiv. 433 p.
2. Bulgakova O. (2019), Psychological readiness of students for social interaction: Doctor of Psychological Sciences. Thesis. Odesa. 586 p.
3. Wei H. (2017), Formation of the creative potential of future music teachers in the process of learning to play the piano: Ph.D. in Pedagogical Sciences. Abstract of Thesis. Kyiv. 21 p.
4. Genkovska V. (1990), Features of self-regulation as a form of mental stability of a person in stressful situations: Ph.D. in Psychological Sciences. K. 149 p.
5. Gersamia I. (1988), Problems of the psychology of the singer's creativity: Doctor of Art History, Psychological Sciences. Thesis. Tbilisi. 260 p.
6. Gotsdiner A. (1992), Preparing students for concert performances. Metodicheskie zapiski po voprosam muzykal'nogo obrazovaniya. M.: Muzyka. P. 182–192.
7. D'yachenko M., Kandybovich L. (1976), Psychological problems of readiness for activity. Minsk : Izd-vo BGU. 176 p.
8. Yijun V. (2017), Methodological principles of instrumental training of students from the People's Republic of China in the system of musical and pedagogical education of Ukraine: Ph.D. in Pedagogical Sciences. K. 19 p.
9. Kitaev-Smyk L.A. (1983), Psychology of stress. Moskva: Nauka. 367 p.
10. Kotova L. (2000), Emotional stability as a means of forming instrumental and performance reliability in students of music and pedagogical faculties: Ph.D. in Pedagogical Sciences. Abstract of Thesis. Kyiv. 19 p.
11. Maksymenko S., Pelekh O.M. (1994), The specialist needs to be modeled (Scientific bases of the readiness of a graduate of a pedagogical university for pedagogical activity). Ridna shkola. № 3–4. P. 68–72.
12. Matveeva O. (2010), Methodology of formation of vocal performance reliability in future music teachers: Ph.D. in Pedagogical Sciences. Thesis. Kyiv. 243 p.
13. Pasko O. (2013), Taking into account the approaches to determining "readiness" in the professional activity of employees of the OVS. Profesiine stanovlennia osobystosti : materialy V Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf., 15 liutoho 2013 r. Odesa : ODUVS. P 51–52.
14. Reikovskii Ya. (1979), Experimental psychology of emotions. Translated from Polish. M.: Progress. 391 p.
15. Simin V. (2017), The method of formation of tempo-rhythmic performance skills of future music teachers in the process of learning to play the piano: Ph.D. in Pedagogical Sciences. Abstract of Thesis. Kyiv. 20 p.
16. Sel'e G. (1979), Stress without distress. Translated from English. M.: Progress. 126 p.
17. Khailun V. (2021), Methodology for forming the readiness of future music teachers for creative-interpretive work with school choirs: Ph.D. Thesis. Kyiv. 249 p.
18. Shapar V. (1994), Formation of professional memory of cadets of higher military educational institutions: Ph.D. in Psychological Sciences. Thesis. Kharkov. 144 p.
19. Yuan G. (2020), Methodology for the development of emotional intelligence of future music teachers in the process of professional training: Ph.D. Thesis. Odesa. 268 p.
20. Yunyk D. (2009), Performance reliability of musicians: content, structure and method of formation: monograph. Kyiv: DAKKKiM. 418 p.
21. Yunyk T. (1996), Improvement of the method of memorizing the musical text as a means of developing the performance skills of student pianists: Ph.D. in Pedagogical Sciences. Thesis. Kyiv. 238 p.
22. Yan Yi. (2021), Performance stability of pianists as an art history phenomenon. Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P.I. Chaikovskoho. №1 (50). P. 91–106.
23. Yutsevykh Yu. (1998), Theory and methods of formation and development of the singing voice: educational and methodological manual. Kyiv. 158 p.